

הַקְדָּמָה שְׁנִיָּה

מאמר שם מ"ב

ליל ט' באדר 

בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים וְגו' (בְּרֵאשִׁית א,א), וּלְכַל הַיָּד הַחֲזָקָה (דְּבָרִים לז,יב).

בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים וְכו' (בראשית א, א) ולכל היד החזקה (דברים לז, יב).

קָם אֱלֹהֵינוּ, פָּתַח וְאָמַר, רַבִּי רַבִּי, בְּיָדַי שְׁנֵי פְּסוּקִים אֵלֶּי עוֹמְדִים בְּסוּד לְבַעֲלֵי הַחֲכָמָה, לְהוֹדִיעַ שְׁ[פְּסוּק] זֶה כְּנֶגֶד זֶה עוֹלָם בְּאוֹתִיּוֹת כְּמוֹ שְׂרָאוּי, בְּסוּד הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ שָׁבוּ נִבְרָאוּ שְׁמִים וְאָרְץ, [דְּהִינוּ] שֵׁם שֶׁל מ"ב אוֹתִיּוֹת, שֶׁהֵן שֶׁבַע שְׁמוֹת קְדוֹשִׁים: אֲבִגִית"ץ וְחֲבֵרִיּוֹ, שְׁיֹצֵא מִשְׁנֵי [פְּסוּקִים] אֵלֶּי, וְהוּא כְּלָלוֹת כָּל הַבְּרִיּוֹת. וְנֹאמַר בָּהֶם: הַכֹּל הַבְּלִים אָמַר קְהֵלֶת (קְהֵלֶת א,ב),³ לְהִרְאוֹת שֶׁהַכֹּל הוּא הַתּוֹרָה, שֶׁהַתּוֹרָה הִיא שְׂרָשׁ לְכֹל הַבְּרִיּוֹת שֶׁנִּבְרָאוּ בְּעוֹלָם.

קָם אֱלֹהֵינוּ פָּתַח וְאָמַר, ר' ר' וְדַאי אֵלֶיךָ תֵּרִין קְרָאֵי קִימִין בְּרִזָּא לְמֵאֲרֵי חֲכָמָתָא, לְאַשְׁתְּמוּדְעָא דָּא לְקַבֵּל דָּא סְלָקִין בְּאַתְּוֹן פְּדָקָא חֲזִי, בְּרִזָּא דְשָׂמָא קְדִישָׁא דְבָהּ אֲתַבְּרִיאוּ שְׁמִיָּא וְאַרְעָא, שְׂמָא דְמ"ב אֲתוֹן דְּאֲנוֹן שְׁבַע שְׁמֵהֶן קְדִישִׁין אֲבִגִית"ץ וְחֲבֵרִי, דְּנִפְיָק מִתְרִין אֵלֶיךָ, וְאִיהוּ כְּלָלָא דְכָל בְּרִין. וְאַתְמַר בְּהוּ: הַכֹּל הַבְּלִים אָמַר קְהֵלֶת (קהלת א, ב) לְאַחֲזָא דְכָלָא אִיהוּ אוֹרִיָּתָא. דְּאוֹרִיָּתָא אִיהוּ שְׂרָשָׁא לְכָל בְּרִין דְּאַתְבְּרִיאוּ בְּעוֹלָמָא.

וְשְׁנֵי אֵלֶּי [הַפְּסוּקִים], אֶחָד בְּהַתְּחֵלָה, מְלֻמְעֵלָה לְמִטָּה, וְאַחַד בְּסִיּוּם [הַתּוֹרָה] מְלֻמְטָה לְמַעְלָה. וּבָהֶם: אִם לֹא בְּרִיתִי יוֹמֵם וְלֵילָה חֲקוֹת שְׁמַיִם וְאָרְץ לֹא שְׁמַתִּי (יִרְמִיָּה לג,כה), שְׁמִכָּאֵן תְּלוּיִם כָּל

וְאֵלֶיךָ תֵּרִין, חַד בְּשֵׁרוּתָא מֵעֵלָא לְתַתָּא. וְחַד בְּסִיּוּמָא מִתַּתָּא לְעֵלָא. וּבְהוּ אִם לֹא בְּרִיתִי יוֹמֵם וְלֵילָה חֲקוֹת שְׁמַיִם וְאָרְץ לֹא שְׁמַתִּי (יִרְמִיָּה לג, כה) דְּמִהֲכָא תְּלִין כְּלָהוּ חֲקִין דְּשְׁמִיָּא וְאַרְעָא. וְדָא בְּרִית

1. עי' ת"ז תי' סט, קד, ע"א, והם: אבגית"ץ; קרעטט"ן; נגדיכ"ש; בטרצת"ג; חקבטני"ע; יגלפז"ק; שקוצי"ת.
 2. ועי' בפרד"ס להרמ"ק שער כא, שער פרטי השמות פ' יב"ג.
 3. עיי"ש בת"ז; אדיר במרום ח"ב, מאמר ז' מלכין עמ' צה ועמ' קח-קי.

חקי השמים והארץ. וזה ברית של בראשית, ברית אש, מימינו אש דת למו (דברים לג, ב). ובה תליא כלא, את השמים ואת הארץ.

דבראשית, ברית אש, מימינו אש דת למו (דברים לג, ב). ובה תליא כלא, את השמים ואת הארץ.

וראשון [בפסוק: אם לא בריתי יומם ולילה] הוא יומם [פנגד הפנימיות], ואחר כך הוא לילה [פנגד החיצוניות]. שלמעלה יש יום בראשונה, ואחר כך לילה. לפיכך: יומם ולילה, ולא - לילה ויומם. אולם התחתונים נטלים מלילה בתחלה, ואחר כך מהיום. ובגלל זה [נאמר]: ויקרא אלהים לאור יום (בראשית א, ה) ולחשך קרא לילה, וזה בסוד שלמעלה. [ובהמשך הפסוק] ויהי ערב, בתחלה, ויהי בקר, לאחר מכן, בסוד התחתונים שנוטלים מלמטה למעלה. וכאן [בפסוק: אם לא בריתי יומם ולילה], יומם, [בסוד הפסוק] בראשית ברא אלהים, [ואח"כ] ולילה, [בסוד] ולכל היד החזקה.

וקדמא איהו יומם ובתרא איהו לילה. דלעלא אית יום בקדמיתא ולבתר לילה. בגין כך יומם ולילה, ולא לילה ויומם. אבל תתאי נטלין מלילה בקדמיתא ולבתר מיום. בגין כך: ויקרא אלהים לאור יום (בראשית א, ה) בקדמיתא, ולבתר - ולחשך קרא לילה, ודא ברזא דלעלא. ויהי ערב בקדמיתא ויהי בקר לבתר, ברזא דתתאי דנטלין מתתא לעלא. והכא יומם, בראשית ברא אלהים. ולילה, ולכל היד החזקה.

ויש [שם] מ"ב אחר שעומד בפנימיות, וזה יהו"ה יו"ד ה"א וכו', וזה

ואית מ"ב אחריןא דקאים לגו ודא יהו"ה יו"ד ק"א וכו'. ודא לגו, רזא

4. זהר, מדרש הנעלם, בראשית: "ואותה שעה שכת עמו הברית באש, עמד העולם בקיומו, וזהו בראשית - ברית אש".
5. היינו פשוט ומלא ומלא דמלא, דהיינו: יהוה, יוד הא ואו הא; יוד ואו דלת, הא אלף, ואו אלף ואו, הא אלף. סה"כ מ"ב אותיות, ועיי"ש תי' סט, קד, רע"א; אדיר במרום עמ' רכב: "יש ב' מיני ומ"ב: הא' הוא אה"ה יה"ו שעולה [בגימ' מ"ב, וב' הוא מ"ב דהו"ה פשוט ומלא ומלוי דמלוי. וב' המ"ב האלה יש במצח זה של הא"א". ועוד שם בעמ' רכג: "סוד שיתא אלפי שנין הוי עלמא וחד חרוב... והנה כל זה הוא סוד שם מ"ב דאב"ג ית"ץ ... והוא היוצא מפסוק בראשית עד ו' של ובה"ו... וסוד הענין ז' מי השבוע... והם כל המ"ב האלה. והנה הרצון של הא"א הוא העומד למתק הדין של מטה... וסוד זה הוא בשם אה"ה יה"ו שהן ז' אותיות בסוד ז' השמות דאב"ג ית"ץ. אך המ"ב דהו"ה הוא סוד התיקון בשלמותו האחרון [להעביר כל הדין] בבחינת יום שכולו שבת".

בפנימיות, בסוד התורה ודאי. [ששם מ"ב] הראשון [אבנית"ן] [הוא פְּחִינָה] חיצונית, וכולל עניני העולם. וזה [השני, בסוד] פְּנִימִיּוֹת, כולל עניני התורה. ושתי פְּעָמִים מ"ב הם פ"ד מצד של אימא וזה אחה"ע. שְׁנֵאמַר בו: חכו ממתקים (שיר ה,טז) - זה גיכ"ק [אותיות החיד], וכלו מחמדים - זה אחה"ע. וזו התורה, מחמד ודאי. ופ"ד הוא [כמנין] ארבע [פעמים] אהי"ה, מצד של אימא ודאי. וכשהם עולים זה בזה, הם [כמספר] אמת אמת. בהם: אשר נתן לנו תורתו, תורת אמת. [ועל] ישראל [פתוב]: פלה זרע אמת (ירמיה ב, כא), וחזתמו של תקדוש פרוף הוא - אמת (שפת נה א, יומא סטב), שבו מסתדרים כל הדברים של העולם, שהכל כלול בתורה ודאי.

דאורייתא ודאי. דקדמא לבר, וכליל מלין דעלמא. והאי לגו, פליל מלין דאורייתא. ותריז זמנין מ"ב איהו פ"ד מסטרא דאמא דאחה"ע. דאתמר בה: חכו ממתקים דא גיכ"ק, וכלו מחמדים (שיר ה, טז) דא אחה"ע, ודא אורייתא מחמד ודאי. ופ"ד איהו ד' אקי"ק מסטרא דאמא ודאי (זח"ג קח:). ואנון סלקין דא בדא ואנון אמת אמת. בהו אשר נתן לנו תורתו תורת אמת, וישראל פלה זרע אמת (ירמיה ב, כא) וחזתמו של הקדוש פרוף הוא אמת (שבת נה). דבה מסתדרן כל מלין דעלמא, דכלא פליל באורייתא ודאי.

וכנגדם [כנגד שני אמת], אמת ויצוב אמת ואמונה. אמת בפקר, אמת בערב (ברכות יבא).

ולקבליהו אמת ויצוב אמת ואמונה, אמת בצפרא אמת ברמשא (ברכות יב).

אשרי חלקם של ישראל שתורה זו נמסרה להם, והם שולטים בה לפתוח אותה [דהינו, לפרש אותה] מפל צד. שְׁנֵאמַר בהם: וממדבר מתנה (במדבר כא, יח), שבמתנה נתנה להם, ודאי (גדרים נה,א). מה שלא נמסר אפלו למלאכי עליון, כמו שפתוב: פעת יאמר

זכאה חולקהון דישראל דאורייתא דא אתמסרת להו, ואנון שליטין בה לפתחא לה מפל סטר. דאתמר בהו: וממדבר מתנה דבמתנה אתיהיבת להו ודאי (גדרים נה). מאי דלא אתמסר אפלו למלאכי עלאי, דכתיב פעת יאמר

6. אחה"ע בגימטריה פ"ד, עיי' עץ חיים שער כ"ה, דרוש ב', ח"ב, ד', ע"ד.
7. שם אהי"ה מצד אימא, עיי' זהר חקת ח"ג, קח, ע"ב.
8. פי', אם נכפיל אהי"ה בשם מ"ב יעלה תתפ"ב, כמנין פעמים אמ"ת.

לַיַּעֲקֹב וּלְיִשְׂרָאֵל מִה פֶּעַל אֵל (שם כג, כג).⁹ שֶׁהַמְּלֹאכִים לֹא יִכְלִיִּם לְצַאת מִמְּדֻרְגָתָם כָּלֵל, אֲבָל יִשְׂרָאֵל שׁוֹלְטִים עַל הַכֹּל, לְהַפְנִים בְּכָל מְקוֹם, וְאִין מִי שְׁיִמְחָה. בְּעֵבֹר זֶה נֶאֱמָר עֲלֵיהֶם: יִשְׂרָאֵל גּוֹי אֶחָד בְּאָרֶץ (שְׁמוּאֵל ב, זכג), [שְׁיִשְׂרָאֵל] לֹקַח הַכֹּל בְּיַחֲדוֹ אֶחָד לְשִׁלוֹט בְּכָל.¹⁰

פְּתַח [אֲלֵיהֶו הַנְּבִיא זְכוֹר לְטוֹב] בְּתַפְלָה וְאָמַר: רְבוֹן הָעוֹלָמִים אַתָּה הוּא הַפְּנִימִי שֶׁל כָּל הַפְּנִימִים,¹¹ וְחִיצוֹן כָּל הַחִיצוֹנִים, שְׂאֵתָה מִפְּנִיִם וּמִחוּץ, וְאִין מְקוֹם בְּעוֹלָם שֶׁהוּא חוּץ מִמֶּךָ.¹² אַתָּה כְּלָלוֹת הַיַּחֲדוּד, וּבְךָ, אַתָּה מְקַשֵּׁר אֶת כָּל הַסְּפִירוֹת שֶׁלְךָ בְּיַחֲדוֹ אֶחָד. וּבָהֶם אַתָּה מְנַהֵג אֶת הָעוֹלָמוֹת כְּרִצּוֹנְךָ. וְאִין דְּבַר שְׂיִוצֵא מִהֲדַרְךָ כָּלֵל, אֲלֵא הַכֹּל [יִוצֵא] בְּשַׁעוֹר שְׁלָם. וְתוֹרָה, כְּלָלוֹת הַכֹּל, נִתְּתָ לְעַמְּךָ הַקְּדוֹשׁ, לְהַתְּקִין עַל יְדֵיהֶם תְּקוּן שְׁלָם.

יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ לְגַלּוֹת אוֹר תּוֹרַתְךָ שֶׁתֵּאִיר בְּעוֹלָם, וְיֵאֱוָרוּ מִמֶּנּוּ כָּל הַבְּרִיּוֹת שֶׁלְךָ, וְיִחְזְרוּ כָּלֵם לְעִבּוֹדְתְךָ. וּבְשִׁבְעִים תְּקוּנִים אֵלֶּה יִשְׁלָם הַתְּקוּן הָעֲלִיוֹן, לְקִשׁוֹר כָּל הַמְּדֻרְגוֹת בְּקִשׁוֹר אֶחָד.¹³

לַיַּעֲקֹב וּלְיִשְׂרָאֵל מִה פֶּעַל אֵל. (במדבר כג, כג) דְּמִלְּאֲכִין לֹא יִכְלִיִּן לְנַפְקָא מִדְּרַגְיָהוּ כָּלֵל, אֲבָל יִשְׂרָאֵל שְׁלִטִין בְּכָלֵא, לְמִיעַל בְּכָל אֶתֶר וְלִית דִּימְחִי. עַל דָּא אֲתָמַר בְּהוּ יִשְׂרָאֵל גּוֹי אֶחָד בְּאָרֶץ (שְׁמוּאֵל ב ז, כג) דְּנִטִיל כְּלָא בְּיַחֲדוּדָא חֲדָא לְשִׁלְטָאָה בְּכָלֵא.

פְּתַח בְּצִלוֹתָא וְאָמַר, רְבוֹן עֲלָמִין אַנְתָּ אִיהוּ פְּנִימָאָה דְּכָל פְּנִימָאִין, וּבְרָאָה דְּכָל בְּרָאִין, דְּאַנְתָּ מְלַגְו וּמְלַבֵּר וְלִית אֶתֶר בְּעֲלָמָא בַּר מְנַד. אַנְתָּ כְּלָלָא דִּיחֲדוּדָא, וּבְךָ אַתָּה מְקַשֵּׁר כְּלָלוֹת סְפִירָן דִּילְךָ בְּיַחֲדוּדָא חֲדָא. וּבְהוּ אַנְתָּ מְנַהֵג עֲלָמִין כְּרַעוּתְךָ. וְלִית מְלָה דְּנַפְקָא מֵאוּרְחָא כְּלָל, אֲלֵא כְּלָא בְּשִׁיעוּרָא שְׁלָם. וְאוּרְחָא כְּלָלָא דְּכָלֵא יְהִיבַת לְעַמְּךָ קְדִישָׁא, לְאַתְתְּקִנָּא עַל יְדֵיהוֹן תְּקוּנָא שְׁלָם.

יְהֵא רְעוּא קְדָמְךָ לְגַלְּאָה נְהִירוֹ דְּאוּרְחָתְךָ דִּתְנַהִיר בְּעֲלָמָא, וְיִתְנַהֲרוּן מְנַה כָּל בְּרִיָּין דִּילְךָ, וְיִתְהַדְרוּן כְּלָלוֹת לְפִלְחֲנְךָ. וּבְעַ תְּקוּנִין אֵלֶּין יִשְׁתְּלִים תְּקוּנָא עֲלָאָה לְאַתְתְּקִינָּא כָּל דְּרַגְיִין בְּקִשְׁרָא חֲדָא.

9. ע' נדרים לב, ע"א, וגנזי רמח"ל עמ' קנט, עץ חיים כז,א.

10. ע"י זהר תולדות ח"א, קלד, ע"ב.

11. עיין תפלות לרמח"ל, עמ' תקטז.

12. ע"י ת"ז ת"י כו, עא, ע"ב, השווה עם תפלת אליהו בתיקוני זוהר, הקדמה: "ובר מינך לית יחודא בעלאי ותתאי".

13. עיין במבוא על חבור הנפרדים בשורש.

ויתעטרו בלם בשכינתך הקדושה
 שהיא בלי של הכל¹⁴ קשר של הכל¹⁵
 יחוד של הכל¹⁶ והכל [השכינה וכל
 ענפיה] יתקשר בראשו של בנך יחידך,
 מלך המשיח, לשלום באמצעותו על
 כל העולם, ולגלות אורך עד סוף
 הכל¹⁷ וכל הרע יעבור מהעולם, ויחזור
 הכל להשתעבד לפניך. ויתעלה כבודך
 על כל קצוות העולם, כמו שנאמר: יהי
 כבוד יהוה לעולם ישמח יהוה במעשיו
 (תהלים קד, לא). עד כאן סוד היחוד,
 מבאן ואילך יפרשו סודות בתקונים
 עליונים.

ויתעטרו בלהו בשכינתך קדישא, דאיהי
 מאנא דכלא קשרא דכלא יחודא דכלא .
 וכלא יתקשר ברישא דברך יחידא מלפא
 משיחא, לשלטא בה על כל עלמא,
 ולא תגלאה נהורך עד סופא דכלא. וכל
 רע יתעבר מעלמא, ויתהדר בלא
 לאשתעבדא קמך. ויסתלק יקרך על כל
 סטרין דעלמא, כמה דאתמר יהי כבוד ה'
 לעולם ישמח ה' במעשיו (תהלים קד, לא).
 עד הכא רזא דיחודא, מבאן ואילך
 יתפרשון רזין בתקונין עלאין.

והמשפלים יזהרו כזהר הרקיע (דניאל
 יב, ג), אלו בעלי קבלה¹⁸ יזהרו כזהר זה,
 שהוא כלל כל האורות. בשבעים
 תקונים אלו, שבהם נאספו כל הנשמות
 העליונות, המתקשרות בעדן שבגן. וכאן
 נמצאים הקדוש ברוך הוא ושכינתו וכל
 המחנות שלהם, וכל הפפירות
 העליונות רשות נתנה להם להוריד
 החכמה העליונה להתגלות בעולם.
 אשרי חלקם של ישראל בעולם הזה
 ובעולם הבא.

והמשפלים יזהרו כזהר הרקיע (דניאל
 יב, ג) אלין מארי קבלה. יזהירו כזהר
 דא דאיהו בללא דכל נהורין. בשבעין
 תקונין אלין, דבהו אתפנשו בלהו
 נשמתין עלאין דמתקשרן בעדונא
 דגנתא. והכא משתבחן קודשא בריך
 הוא ושכינתה וכל משרין דלהון וכלהו
 ספירן עלאין רשו אתיהיב להו לארקא
 חכמתא עלאה לאתגלאה בעלמא. זפאה
 חולקהון דישראל בעלמא דין ובעלמא
 דאתי.

14. מאנא דכולא, עי' שם תי' ט, קח, ע"א; קלח פתח נב עמ' קצד: "כי היא מאנא דכולא"; ר' מפתחות.

15. שם תי' ד, יט, ע"א; קל"ח פתח כו, עמ' סח.

16. עיי"ש, ותי' לט, עט, ע"ב.

17. קל"ח פתח מט, עמ' קפח, ביאת המשיח היא תחילת גילוי יחודו.

18. עי' זהר רעיא מהימנא, בהעלותך קנג ע"ב: "אינון מארי קבלה דאתמר בהון והמשכילים יזהירו".